

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΥΝΘΕΤΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

ΣΥΝΘΕΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ΛΕΓΩ (αντιλέγω, διαλέγω, εκλέγω, επιλέγω, συλλέγω)

αντιλέγω: εκφράζω διαφωνία ή αντίρρηση

«Πράγματι, η Κατίνα μεγάλωσε τα παιδιά της με κόπους και θυσίες, δεν αντιλέγω. Αλλά κι αυτά έχουν δικαίωμα να ζήσουν τη ζωή τους.»

διαλέγω: 1. από ένα σύνολο ανθρώπων ή πραγμάτων βρίσκω αυτό(ν) που θεωρώ καλύτερο ή προτιμότερο

«Τι παραπονιέσαι για τον άντρα σου; Εσύ δεν τον διάλεξες;»
«Όλα τα φορέματα είναι ωραία, δεν ξέρω ποιο να διαλέξω!»

2. αποφασίζω ανάμεσα σε δύο λύσεις, επιλέγω

«Είναι πολύ νέος ακόμη για να διαλέξει τι θα κάνει στη ζωή του»
«Από τη σκλαθιά διάλεξαν τον θάνατο.»

εκλέγω: (συνήθως λέγεται για σύνολο προσώπων) με την ψήφο μου επιλέγω κάποιο πρόσωπο που θεωρώ κατάλληλο για κάποιο αξίωμα

«Ο λαός εκλέγει τους εκπροσώπους του στο Κοινοβούλιο με άμεση και καθολική ψηφοφορία.»
«Πρόσφατα τον εξέλεξαν Καθηγητή στο Τμήμα Ιστορίας & Αρχαιολογίας.»

επιλέγω: 1. διαλέγω, ξεχωρίζω από ένα σύνολο πραγμάτων ή προσώπων αυτό(ν) που θεωρώ καλύτερο ή προτιμότερο

«Ο προπονητής θα επιλέξει τους παίκτες της εθνικής ομάδας τον επόμενο μήνα.»
«Επέλεξα ορισμένα βιβλία και συνέστησα στους μαθητές μου να τα διαβάσουν στις διακοπές.»

2. αποφασίζω ανάμεσα σε δύο λύσεις, δυνατότητες κ.λπ, προτιμώ κάποια από αυτές

«Η επιτροπή εμπειρογνομώνων θα επιλέξει τον τύπο του αεροσκάφους που θα αγοράσει το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.»
«Έχετε επιλέξει να ζείτε μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας, παρόλο που είστε μία διάσημη ηθοποιός.»

συλλέγω

[ΣΥΝ μαζεύω]:

1α. (λόγιο) κόβω καρπούς από δέντρα ή φυτά και τους συγκεντρώνω

1β. αφήνω κάτι να συγκεντρωθεί σε ένα χώρο με σκοπό να το χρησιμοποιήσω αργότερα
«Στο νησί δεν υπάρχουν πηγές και οι κάτοικοι συλλέγουν το νερό της βροχής σε στέρνες.»

2. συγκεντρώνω στοιχεία από ποικίλες πηγές

«Η αστυνομία έχει συλλέξει πλήθος στοιχείων στην προσπάθειά της να εντοπίσει το κρησφύγετο του δράστη.»

3. κάνω συλλογή ομοειδών αντικειμένων

«Η θεία μου συλλέγει κούκλες από πορσελάνη και ο θεός μου γραμματόσημα.»

ΣΥΝΘΕΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ΛΑΜΒΑΝΩ

(αναλαμβάνω, απολαμβάνω, καταλαμβάνω, μεταλαμβάνω, παραλαμβάνω, περιλαμβάνω, προλαμβάνω, συλλαμβάνω)

αναλαμβάνω: **1.** δέχομαι κάτι ως υποχρέωση, δέχομαι να πραγματοποιήσω με τις δικές μου δυνάμεις

«Μετά το θάνατο του πατέρα της, ανέλαβε αυτή να συντηρεί την οικογένειά της.»

«Με τόσες επαγγελματικές υποχρεώσεις που έχει αναλάβει, δεν έχει χρόνο για να ασχοληθεί με τα παιδιά του.»

«Τη χρηματοδότηση του έργου θα αναλάβει μία ξένη εταιρεία.»

«Αναλαμβάνω την ευθύνη των πράξεων μου σημαίνει δέχομαι τις συνέπειες αυτών που έκανα χωρίς να κατηγορώ άλλους.»

2. αρχίζω να εργάζομαι, να εκτελώ μία υπηρεσία για την οποία με έχουν προσλάβει, διορίζει ή εκλέγει

«Μέχρι να αναλάβει τη διεύθυνση του εργοστασίου ο γιος του, η επιχείρηση θα έχει διαλυθεί.»

«Ο νέος υπουργός αναλαμβάνει σήμερα τα καθήκοντά του.»

«Ανέλαβα υπηρεσία στις οκτώ του μήνα.»

απολαμβάνω: **1α.** χαίρομαι, ευχαριστιέμαι ιδιαίτερα κάτι

«Απολαμβάνουμε τη φύση και τον ήλιο.»

«Άσε με να απολαύσω το φαγητό μου, είναι τόσο ωραίο!»

1β. ευχαριστιέμαι, διασκεδάζω ιδιαίτερα με τις ενέργειες κάποιου

«Το κοινό απόλαυσε τον διάσημο ταχυδακτυλουργό για δυο ολόκληρες ώρες.»

καταλαμβάνω: 1. γίνομαι κύριος μιας στρατιωτικής θέσης ή μιας ανεξάρτητης χώρας μετά από πολεμικές επιχειρήσεις

«Ο στρατός μας εξαπολύει επίθεση εναντίον των εχθρικών οχυρών με σκοπό να τα καταλάβει.»

«Οι Γερμανοί κατέλαβαν την Ελλάδα τον Απρίλιο του 1941.»

2α. τοποθετούμαι σε ένα χώρο, αναλαμβάνω μια θέση

«Μόλις κατέλαβε τη θέση του διευθυντή, άλλαξε αμέσως συμπεριφορά.»

«Ο στρατηγός σκοπεύει να καταλάβει την εξουσία με πραξικόπημα.»

2β. καλύπτω μία χρονική ή τοπική έκταση

«Οι εγκαταστάσεις του Πανεπιστημίου καταλαμβάνουν έκταση πολλών στρεμμάτων.»

«Οι θεατές παρακαλούνται να καταλάβουν τις θέσεις τους, για να αρχίσει η παράσταση.»

«Η εξιστόρηση των γεγονότων καταλαμβάνει όλη την εποχή των Παλαιολόγων.»

3. κυριεύω (για συναίσθημα πολύ δυνατό)

«Τον έχει καταλάβει ο φόβος.»

«Έχει καταληφθεί από απογοήτευση και δεν ξέρω πώς να τον βοηθήσω.»

μεταλαμβάνω (& μεταλαβαίνω): κοινωνώ, λαμβάνω τη Θεία Κοινωνία

«Μεταλαμβάνει η δούλη του Θεού Κωνσταντίνα»

«Σήμερα νηστεύουμε γιατί αύριο θα πάμε να μεταλάβουμε.»

παραλαμβάνω (& παραλαβαίνω):

1α. παίρνω κάτι που μου στέλνει/ μου δίνει κάποιος ή που προορίζεται για μένα

«Πήγα στο ταχυδρομείο να παραλάβω ένα δέμα.»

«Παρέλαβε το βραβείο της σε ειδική τελετή.»

1β. παίρνω κάτι το οποίο έχω παραγγείλει, για το οποίο έχω πληρώσει

«Από βδομάδα θα παραλάβουμε καινούρια εμπορεύματα και τότε ίσως βρείτε κάτι που να σας αρέσει.»

«Το Υπουργείο Εθνικής Άμυνας παρέλαβε χθες τα είκοσι υπερσύγχρονα άρματα μάχης από την εταιρεία που τα κατασκεύασε.»

2. παίρνω κάποιον από κάπου και τον μεταφέρω αλλού

«Θα πας να παραλάβεις τον Πρόεδρο της εταιρείας από το αεροδρόμιο και θα τον πας κατευθείαν στο ξενοδοχείο.»

περιλαμβάνω: 1. περιέχω ως τμήμα μου, ως μέρος μου

«Ο καινούριος της δίσκος περιλαμβάνει δώδεκα νέα τραγούδια.»

«Ο τόμος περιλαμβάνει τρία ανέκδοτα διηγήματα του γνωστού συγγραφέα.»

2α. εντάσσω ως μέρος συνόλου, συμπεριλαμβάνω

«Τα έξοδα αποστολής περιλαμβάνονται στην τιμή.»

«Αυτό το θέμα δεν περιλαμβάνεται στην ημερήσια διάταξη/ατζέντα των συνομιλιών.»

2β. (παθ) συγκαταλέγομαι, βρίσκομαι ανάμεσα σε άλλα όμοια αντικείμενα

«Λυπάμαι, αλλά το όνομά σας δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο των καλεσμένων.»

***περιλαβαίνω: επικρίνω, επιτιμώ κάποιον με σφοδρότητα/ τον δέρνω

«Μόλις τον είδε, τον περιέλαβε για τα καλά. Και τι δεν του 'πε!»

«Άμα σε περιλάβει η μάνα σου, κακομοίρη μου, να δούμε τι θα πάθεις!»

προλαμβάνω (λόγιος τύπος του προλαβαίνω, συνήθως στη σημασία 'ενεργώ προληπτικά'

«Οι ασθενείς είναι προτιμότερο να προλαμβάνονται, παρά να θεραπεύονται»

προλαβαίνω: 1. φτάνω κάπου εγκαίρως

«Την τελευταία στιγμή προλάβουμε το αεροπλάνο.»

«Ξεκινήστε εσείς και θα σας προλάβουμε.»

«Περπατάς πολύ γρήγορα και δεν σε προλαβαίνω.»

2. ενεργώ, κάνω κάτι εγκαίρως, πριν να συμβεί κάτι άλλο

«Πέθανε πριν προλάβει να κάνει διαθήκη.»

«Δεν πρόλαβα να αντιδράσω, όλα έγιναν αστραπιαία.»

«Το μόνο που πρόλαβα να ακούσω ήταν μια φωνή που καλούσε σε βοήθεια.»

συλλαμβάνω: 1. κρατώ κάποιον και τον εμποδίζω να φύγει, του περιορίζω την ελευθερία του

«Η αστυνομία συνέλαβε τον ύποπτο σε ένα μπαρ των Εξαρχείων.»

«Ο επικίνδυνος κακοποιός συνελήφθη σήμερα το πρωί και κρατείται στην Ασφάλεια Αττικής.»

2. (μεταφορικά) αντιλαμβάνομαι, κατανοώ

«Είναι δύσκολο σε μας να συλλάβουμε τα νοήματα που θέλησε να μεταδώσει ο καλλιτέχνης μέσω της ζωγραφικής του.»

«Δεν μπορώ να το συλλάβω! Αυτός ο άνθρωπος να είναι δολοφόνος! Αδύνατον!»

«Δεν μπορεί να συλλάβει ο νους του ανθρώπου το μέγεθος της καταστροφής που έπληξε τη μικρή αυτή χώρα.»

3. μένω έγκυος

«Δυστυχώς έχει κάποιο πρόβλημα και δεν μπορεί να συλλάβει.»

ΣΥΝΘΕΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ - ΣΥΡΩ (ανασύρω, αποσύρω, διασύρω, επισύρω)

ανασύρω: 1. σέρνω προς τα πάνω, βγάζω

«Ανέσυραν τα δίχτυα.»

«Οι επιβάτες του αυτοκινήτου ανασύρθηκαν νεκροί από τα συντρίμια του αυτοκινήτου.»

2. (μεταφορικά) επαναφέρω κάτι στη δημοσιότητα, ενώ ήταν ξεχασμένο

«Ισχυρίζεται ότι οι πολιτικοί του αντίπαλοι ανέσυραν εκείνη την παλιά υπόθεση της δωροδοκίας για να βλάψουν την υποψηφιότητά του.»

αποσύρω: 1α. παίρνω πίσω κάτι που έχω καταθέσει, που έχω εμπιστευτεί κάπου

«Εάν αποσύρει τα κεφάλαια του από την επιχείρηση ο Ζησιμόπουλος, θα δυσκολευτούμε να πληρώσουμε τα χρέη μας.»

1β. βγάζω από την κυκλοφορία

«Θα αποσυρθούν τα κέρματα των δύο ευρώ και θα αντικατασταθούν από χαρτονομίσματα.»

«Η εταιρεία απέσυρε την επικίνδυνη παρτίδα φαρμάκου από την αγορά.»

1γ. δηλώνω ότι κάτι παύει να ισχύει

«Αναγκάστηκε να αποσύρει την υποψηφιότητά του εξαιτίας του σκανδάλου που ξέσπασε.»

1δ. δίνω την εντολή να αποχωρήσει κάποιος από κάπου

«Ο Υπουργός Άμυνας έδωσε την εντολή να αποσυρθούν τα στρατεύματα από τις κατακτημένες περιοχές.»

διασύρω: εξευτελίζω σε μεγάλο βαθμό

«Η εφημερίδα σας διέσυρε την τιμή και την υπόληψή μου!»

επισύρω: 1α. προκαλώ κάτι κακό το οποίο στρέφεται εναντίον μου

«Με την προκλητική του συμπεριφορά επέσυρε την οργή των μελών της Επιτροπής.»

1β. έχω ως συνέπεια

«Το αδίκημα αυτό επισύρει ποινή φυλάκισης έξι έως δεκαοχτώ μηνών.»

ΣΥΝΘΕΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ –ΔΙΔΩ (παραδίδω, προδίδω)

παραδίδω & παραδίνω:

1. μεταβιβάζω, παραχωρώ κάτι που έχω σε κάποιον άλλο, επειδή έχω κάνει μια συμφωνία, έχω δώσει μία υπόσχεση κ.λπ.

«Τους παρέδωσε τα χρήματα μέσα σε μια τσάντα.»

«Πρέπει να παραδώσω τα κλειδιά του διαμερίσματος στον καινούριο ενοικιαστή.»

«Στην αντιπροσωπεία αυτοκινήτων μου υποσχέθηκαν ότι θα μου παραδώσουν το αυτοκίνητο σε δύο βδομάδες το πολύ.»

2. εμπιστεύομαι κάτι/κάποιον σε κάποιον για φύλαξη ή για τιμωρία

«Το πορτοφόλι που βρήκα στον δρόμο το παρέδωσα στην αστυνομία, δεν ξέρω εάν βρήκαν σε ποιον ανήκει.»

«Στην αρχαία Σπάρτη παρέδιδαν τα παιδιά στο κράτος για να τα μεγαλώσει.»

«Οι εξοργισμένοι πολίτες παρέδωσαν τον κακοποιό στην αστυνομία, αφού όμως πρώτα τον είχαν ξυλοκοπήσει άγρια.»

3. (παραδίνομαι): υποτάσσομαι, θέτω τον εαυτό μου στην εξουσία κάποιου

«Παραδόθηκε ολόκληρο το 1ο Σύνταγμα μαζί με τον οπλισμό του.»

«Παραδίνεσαι;», «Παραδόθηκαν στον εχθρό άνευ όρων.»

4. κάνω μάθημα, διδάσκω

«Ζει παραδίδοντας ιδιαίτερα μαθήματα Αγγλικών.»

«Παραδίδονται μαθήματα χορού.»

προδίδω: 1. παραβαίνω, αθετώ μια ηθική υποχρέωση

«Πρόδωσε τον όρκο του/τη φιλία μας/την αγάπη της/τις αρχές του/τον αγώνα μας»

«Πρόδωσες την εμπιστοσύνη των ψηφοφόρων σου!»

2. κάνω ενέργειες που βλάπτουν την πατρίδα μου προς όφελος άλλων

«Επί χρόνια πρόδιδε την πατρίδα του αποκαλύπτοντας στρατιωτικά μυστικά στον εχθρό.»

3. καταδίδω, παραδίδω κάποιον στον εχθρό

«Παρά τα βασανιστήρια, δεν πρόδωσε κανένα από τα υπόλοιπα μέλη της οργάνωσης.»

4. αποκαλύπτω, φανερώνω (κάτι που πρέπει να μείνει κρυφό)

«Δεν ήταν ειλικρινής μαζί μας. Τον πρόδωσε η νευρική του / ένα ελαφρύ τρέμουλο της φωνής.»

5. αδυνατώ, δεν επαρκώ να εξυπηρετήσω

«Η καρδιά του τον πρόδωσε στα πενήντα πέντε του χρόνια.»

ΣΥΝΘΕΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ –ΤΡΕΠΩ (ανατρέπω, αποτρέπω, επιτρέπω, μετατρέπω, προτρέπω)

ανατρέπω: 1. αναποδογυρίζω

«Το μεγάλο κύμα ανέτρεψε τη βάρκα τους.»

«Από τη σύγκρουση ανατράπηκε το αυτοκίνητο και ο οδηγός παγιδεύτηκε μέσα.»

2. (μεταφορικά) ενεργώ έτσι ώστε κάτι να πάψει να ισχύει, να μην πραγματοποιηθεί ή να αλλάξει

«Μετά από αιματηρούς αγώνες κατάφεραν να ανατρέψουν τον δικτάτορα.»

«Η απόφαση του δικαστηρίου σίγουρα θα ανατραπεί στο Εφετείο.»

«Ήταν σίγουρος ότι θα κερδίσει, αλλά ένα τυχαίο γεγονός ανέτρεψε τα σχέδιά του.»

αποτρέπω: εμποδίζω να συμβεί κάτι που θεωρώ ότι είναι κακό ή ότι δεν με συμφέρει

«Θα αγωνιστούμε για να αποτρέψουμε ένα νέο πόλεμο.»

«Ο κίνδυνος να πλημμυρίσει ο ποταμός δεν έχει ακόμη αποτραπεί.»

«Κυριολεκτικά την τελευταία στιγμή απετράπη το μοιραίο και δεν θρηνήσαμε θύματα.»

«Μάταια προσπάθησαν να τον αποτρέψουν από το ριψοκίνδυνο αυτό σχέδιο.»

επιτρέπω: δίνω σε κάποιον την άδεια ή τη δυνατότητα να κάνει ή να πει κάτι

«Το αφεντικό δεν τους επιτρέπει να μιλάνε την ώρα της δουλειάς.»

«Αυτή η δουλειά θα μου επιτρέψει να συνεχίσω τις σπουδές μου παράλληλα.»

«Ζητούν να τους επιτραπεί να μεταναστεύσουν.»

«Επιτρέψτε μου να σας διακόψω για λίγο, γιατί μόλις έφτασε μια σημαντική είδηση.»

μετατρέπω: αλλάζω κάτι, το κάνω διαφορετικό

«Τα βυζαντινά χρόνια ο Παρθενώνας μετατράπηκε σε χριστιανικό ναό.»

«Η θανατική ποινή που του επιβλήθηκε θα μετατραπεί σίγουρα σε ισόβια.»

«Πώς μετατρέπουμε δολάρια σε ευρώ;»

προτρέπω: ενθαρρύνω κάποιον να κάνει κάτι (ΑΝΤΙΘΕΤΟ: αποτρέπω)

«Τον προέτρεψα να συνεχίσει τις σπουδές του, γιατί πίστευα ότι άξιζε τον κόπο.»

«Η γυναίκα μου με στήριξε όσο κανείς. Ακόμη και τις πιο δύσκολες ώρες με προέτρεπε να μην εγκαταλείψω την προσπάθεια.»

ΣΥΝΘΕΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -(Ρ)ΡΙΠΤΩ (απορρίπτω, επιρρίπτω, καταρρίπτω)

απορρίπτω: 1α. αρνούμαι να δεχτώ

«Παρόλο που είχε μεγάλη ανάγκη, απέρριψε όλες τις προσφορές για βοήθεια.»

1β. δεν εγκρίνω μία αίτηση, ένα αίτημα

«Το δικαστήριο απέρριψε την ένσταση του συνηγόρου υπεράσπισης.»

«Με διαφορά μόλις οκτώ ψήφων απορρίφθηκε το νομοσχέδιο που είχε προτείνει η αντιπολίτευση.»

2. (για διαδικασίες επιλογής, εξετάσεις, διαγωνισμούς κ.λπ.) κρίνω πως κάποιος υποψήφιος δεν έχει τα απαιτούμενα προσόντα, τις γνώσεις, τις ικανότητες για να γίνει δεκτός

«Ο μαθητής απορρίφθηκε στις εξετάσεις.»

«Οι περισσότερες υποψήφιοι για τον Διαγωνισμό Ομορφιάς απορρίφθηκαν αμέσως από την Επιτροπή.»

επιρρίπτω: αποδίδω κάτι κακό σε κάποιον, θεωρώ ή ισχυρίζομαι ότι αυτός ευθύνεται για αυτό (επιρρίπτω σε κάποιον ευθύνη/ευθύνες)

«Διαρκώς επιρρίπτει στους συνεργάτες του την ευθύνη για τα δικά του σφάλματα.»

«Μου επέρριψαν ευθύνες για την ανεπαρκή φύλαξη του εργοστασίου και με απέλυσαν.»

καταρρίπτω: 1. χτυπώ ένα ιπτάμενο σκάφος με αποτέλεσμα να πέσει

«Ο εχθρός κατέρριψε δυο αεροπλάνα.»

«Καταρρίφθηκαν εχθρικοί πύραυλοι.»

2α. (μεταφορικά) αποδεικνύω ότι κάτι δεν ισχύει, ότι είναι αβάσιμο

«Νεότερες έρευνες κατέρριψαν παλαιότερες θεωρίες σχετικά με αυτό.»

2β. ...ένα ρεκόρ (σπάω ένα ρεκόρ)

«Κυρίες και κύριοι, ο μεγάλος αυτός αθλητής μόλις κατέρριψε ακόμη ένα παγκόσμιο ρεκόρ στο άλμα εις ύψος!»

ΣΥΝΘΕΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ -ΦΕΡΩ

(αναφέρω, αποφέρω, διαφέρω, μεταφέρω, προσφέρω, συμφέρω, υποφέρω)

αναφέρω/-ομαι σε: 1. κάνω λόγο για κάτι ή για κάποιον

«Μην αναφέρεις το όνομά του ξανά σ' αυτό το σπίτι!»

«Ο υπουργός στη συνέντευξη του αναφέρθηκε στα νέα όπλα που θα αγοράσει η χώρα μας.»

«Το βιβλίο αναφέρεται στην αντίσταση κατά των Γερμανών.»

2. υπονοώ, εννοώ κάτι

«Δεν αναφερόμουν σε σένα, όταν μίλησα για ανάξιους συνεργάτες.»

3. γνωστοποιώ, λέω κάτι σε κάποιον

«Εγώ απλώς του ανέφερα ότι ψάχνεις για δουλειά, δεν του είπα να σε προσλάβει.»

«Θα σας αναφέρω ένα περιστατικό που μου συνέβη πριν από λίγο καιρό.»

4. ανακοινώνω σε κάποιον ανώτερο με επίσημη αναφορά

«Εγώ οφείλω να αναφέρω το περιστατικό στη Γενική Διεύθυνση, αυτοί ας κάνουν ό,τι νομίζουν.»

«Θέλω να μου αναφέρετε κάθε ύποπτη κίνηση.»

5. καταγγέλλω κάποιον για αξιόποινη ή όχι σωστή πράξη

«Η καθηγήτρια των Αγγλικών τούς ανέφερε στον γυμνασιάρχη επειδή κάπνιζαν στις τουαλέτες.»

«Θα σε αναφέρω στον διοικητή, εάν αργήσεις και πάλι.»

αποφέρω: αποδίδω ως κέρδος, ως εισόδημα

«Η πώληση του κτήματος τού απέφερε ένα σημαντικό ποσό.»

«Οι καταθέσεις του συζύγου της τής αποφέρουν ένα σεβαστό ετήσιο εισόδημα.»

διαφέρω: 1. για κάποιον ή κάτι που ξεχωρίζει, είναι διαφορετικό(ς) από κάποιον ή κάτι άλλο

«Οι γιοι μου μοιάζουν πολύ στην εμφάνιση, αλλά διαφέρουν εντελώς στον χαρακτήρα.»

«Σε τι διαφέρει αυτή η κουρτίνα από την άλλη; Εμένα ίδιες μου φαίνονται.»

2. για κάτι που ποικίλλει, που παρουσιάζεται με διαφορετική μορφή

«Η αντίληψη των ανθρώπων για την παιδική ηλικία διαφέρει από τόπο σε τόπο και από εποχή σε εποχή.»

μεταφέρω:

1. μετακινώ κάτι ή κάποιον σε άλλο σημείο

«Το πλοίο μεταφέρει εμπορεύματα από την Νότια Αμερική.»

«Οι τραυματίες μεταφέρθηκαν στο πλησιέστερο νοσοκομείο.»

«Μετέφεραν την επιχείρησή τους στη γειτονική χώρα, επειδή εκεί οι μισθοί είναι χαμηλότεροι.»

«Συνελήφθη, ενώ μετέφερε μεγάλη ποσότητα ηρωίνης.»

2. κάνω κάτι να μετακινηθεί σε άλλο σημείο // για νοερή μετάβαση

«Τα νεύρα μεταφέρουν στον εγκέφαλο διάφορα ερεθίσματα.»

«Το ηλεκτρικό ρεύμα μεταφέρεται μέσω μεταλλικών αγωγών.»

«Το μυθιστόρημά του μας μεταφέρει σε εποχές μεγάλης δόξας αλλά και μεγάλων αγώνων.»

3. μεταφέρω χρήματα από ένα λογαριασμό σε έναν άλλο

«Θα ήθελα να μεταφέρω αυτό το ποσό σε αυτόν εδώ τον λογαριασμό.»

προσφέρω:

1α. δίνω σε κάποιον κάτι ή κάνω κάτι για χάρη του

«Της πρόσφερε λουλούδια.»

«Θα σου προσφέρω μια άνετη ζωή, δεν θα ανησυχείς για τίποτε.»

1β. δίνω σε καλεσμένο ή επισκέπτη να φάει ή να πιει κάτι

«Τι να σας προσφέρω;»

«Μας πρόσφεραν ένα πλούσιο γεύμα με τοπικές σπεσιαλιτέ.»

1γ. παραχωρώ κάτι σε κάποιον ή του προσφέρω κάποια υπηρεσία

«Πρέπει να προσφέρουμε τη θέση μας στο λεωφορείο στους ηλικιωμένους.»

«Του προσφέραμε βοήθεια αλλά αρνήθηκε ευγενικά.»

«Ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ δήλωσε ότι είναι έτοιμος να προσφέρει τις υπηρεσίες του για την επίλυση του προβλήματος.»

2α. πουλώ κάτι (προϊόντα ή υπηρεσίες σε χαμηλές τιμές)

«Λόγω ανακαίνισης προσφέρουμε όλα μας τα είδη σε χαμηλές τιμές.»

«Σας προσφέρουμε τη δυνατότητα να κάνετε αξέχαστες διακοπές σε τιμή κόστους!»

2β. για κάτι ή κάποιον που μας ευχαριστεί, μας παρέχει απόλαυση

«Ο θιάσός σας μας προσέφερε ένα αξέχαστο θέαμα.»

«Το σχολείο μας προσφέρει εξαιρετική αγωγή και μόρφωση στα παιδιά σας.»

2γ. προτείνω σε κάποιον να δεχτεί μία θέση

«Η εταιρεία μας προσφέρει εργασία σε νέους μηχανικούς.»

«Του προσφέρθηκε η θέση του Διευθυντή Πωλήσεων, μολονότι δεν είχε τα απαιτούμενα προσόντα.»

συμφέρω: (κυρίως στο γ'ενικό) φέρνω κέρδος ή ωφέλεια

«Δεν με συμφέρει αυτή η λύση.»

«Πρέπει να εξετάσουμε ποιο δάνειο μας συμφέρει να πάρουμε.»

«Το λες αυτό, επειδή σε συμφέρει να είναι έτσι τα πράγματα.»

ΣΥΝΘΕΤΑ ΡΗΜΑΤΑ ΣΕ –ΒΑΛΛΩ

(αμφιβάλλω, αναβάλλω, αποβάλλω, επιβάλλω, μεταβάλλω, προσβάλλω, συμβάλλω, υπερβάλλω, υποβάλλω)

αμφιβάλλω: δεν είμαι βέβαιος για κάτι, έχω αμφιβολίες για κάτι

«Δεν αμφέβαλα ποτέ για την τιμιότητά σου, απλώς νομίζω ότι δεν έχεις τα απαραίτητα προσόντα για τη δουλειά αυτή.»

«Αμφιβάλλω αν θα μας δεχτεί χωρίς ραντεβού.»

αναβάλλω: μεταθέτω στο μέλλον την εκτέλεση μιας ενέργειας, την πραγματοποίηση ενός σχεδίου

«Μετά από αυτό θα πρέπει να αναβάλουν τον γάμο τους για τρεις μήνες τουλάχιστον.»

«Ο αγώνας μεταξύ Πανπειραιϊκού και Αστέρα Καστοριάς αναβλήθηκε λόγω της χιονόπτωσης.»

αποβάλλω: 1. επιβάλλω σε μαθητή την ποινή της αποβολής, δηλαδή την υποχρεωτική απομάκρυνση από το σχολείο για κάποιο χρονικό διάστημα εξαιτίας κάποιου παραπτώματος

«Τον Γιάννη τον απέβαλαν για τρεις μέρες, επειδή έβρισε έναν καθηγητή του.»

2. (για έγκυο γυναίκα) παθαίνω αποβολή

«Προσέχει πάρα πολύ, γιατί έχει ήδη αποβάλει δύο φορές.»

3. απορρίπτω, χάνω, διώχνω

«Έκανε μεταμόσχευση νεφρού, αλλά δυστυχώς ο οργανισμός του απέβαλε το μόσχευμα.»

«Χρειαζόμαστε ένα με ενάμισο λίτρο κάθε μέρα για να αναπληρώσουμε τα υγρά που αποβάλλονται από τον οργανισμό μας.»

επιβάλλω: 1. υποχρεώνω κάποιον να δεχτεί κάτι, συνήθως δυσάρεστο ή ανεπιθύμητο

«Το δικαστήριο του επέβαλε ποινή φυλάκισης έξι μηνών//την ποινή του θανάτου.»

«Είμαι ενήλικη πια! Δεν μπορείς να μου επιβάλεις να τον παντρευτώ!»

«Ο πρωθυπουργός υποσχέθηκε ότι δεν θα επιβάλει νέους φόρους.»

2. καθιστώ κάτι αναγκαίο ή απαραίτητο (συνήθως «επιβάλλεται να»)

«Η κατάσταση της οικονομίας επιβάλλει την λήψη άμεσων μέτρων.»

«Επιβάλλεται να γίνει αμέσως η εγχείριση, αλλιώς δεν εγγυόμαστε για τη ζωή του ασθενή.»

μεταβάλλω: κάνω κάτι διαφορετικό από ό,τι ήταν, το αλλάζω (συνήθως «μεταβάλλομαι»)

«*Αύριο Δευτέρα η θερμοκρασία δεν θα μεταβληθεί σημαντικά, ενώ αναμένονται ελαφρές νεφώσεις στα βόρεια της χώρας.*»
«*Το νερό, όταν ψύχεται, μεταβάλλεται σε πάγο.*»

προσβάλλω: 1. (για ιούς, ασθένειες κ.λπ.) ενεργώ, δρω βλαπτικά, κάνω κάποιον να αρρωστήσει

«*Ο ιός αυτός προσβάλλει το νευρικό σύστημα.*»
«*Ο πατέρας σας έχει προσβληθεί από μια σπάνια ασθένεια.*»

2. φέρομαι με τρόπο υβριστικό απέναντι σε κάποιον, τον θίγω.

«*Δεν ανέχομαι να με προσβάλλουν έτσι. Φεύγω τώρα αμέσως.*»
«*Την πρόσβαλε μπροστά σε κόσμο κι αυτή δεν είπε λέξη. Σίγουρα δεν είναι η πρώτη φορά που την προσβάλει.*»

συμβάλλω: συμμετέχω στην προσπάθεια για την επίτευξη ενός σκοπού ή τη διαμόρφωση μιας κατάστασης

«*Στο χτίσιμο της εκκλησίας έχουν συμβάλει όλοι σχεδόν οι συμπολίτες μας, άλλοι με προσφορές σε χρήμα και άλλοι με προσωπική εργασία.*»
«*Η απομάκρυνση του εργοστασίου από την περιοχή μας θα συμβάλει αποφασιστικά στην εξυγίανση του περιβάλλοντος.*»

υπερβάλλω: παρουσιάζω κάτι με τρόπο υπερβολικό, μεγαλοποιώ

«*Έχει την τάση να υπερβάλλει.*»
«*Δεν υπερβάλλω καθόλου, όταν λέω ότι κινδυνεύετε να χάσετε την περιουσία σας.*»
«*Έλα καημένη, μην υπερβάλλεις! Δεν μπορεί να είναι τόσο άσχημος!*»

υποβάλλω: 1. καταθέτω ένα έγγραφο σε μία ανώτατη αρχή ή υπηρεσία

«*Οι φορολογικές δηλώσεις πρέπει να υποβληθούν ως το τέλος του μηνός.*»
«*Έχετε υποβάλει τα απαραίτητα δικαιολογητικά;*»

2. υποχρεώνω κάποιον να υποστεί κάτι, συνήθως δυσάρεστο, ή βρίσκομαι στην ανάγκη να κάνω κάτι δυσάρεστο (σε ανάκριση, σε δοκιμασία // σε θεραπεία, σε δίαιτα, κ.ο.κ.)

«*Τον συνέλαβαν για αντικαθεστωτική δράση και τον υπέβαλαν σε φρικτά βασανιστήρια.*»
«*Κυρία μου, ο σύζυγός σας είναι πολύ άσχημα. Πρέπει να υποβληθεί αμέσως σε χειρίση.*»

ΠΗΓΕΣ

Ενότητα 1. «Οι φίλοι μας τα ζώα»

- ◆ Το κείμενο «Η αγάπη...κουρνιάζει στα πόδια μας» προέρχεται από την εφημερίδα *TA NEA* της 27-28 Σεπτεμβρίου 2003, με αλλαγές.
- ◆ Το κείμενο «Ζητούν σπίτι» και η αγγελία «Ποιο ζώακι μου ταιριάζει;» είναι από το περιοδικό *Taxudρόμος* της 8/4/2006, με αλλαγές.
- ◆ Το κείμενο «Ελέφαντας, ο αισθηματίας!» είναι από την εφημερίδα *TA NEA*, της 23/7/2002, με αλλαγές.

Ενότητα 2. «Με αεροπλάνα και βαπόρια»

- ◆ Το κείμενο «Πειραιάς – Κρήτη σε μιάμιση ώρα!» είναι ρεπορτάζ από την εφημερίδα *TA NEA* της 21-22/1/2006, με αλλαγές.
- ◆ Το κείμενο «Η Αργώ ξανασαλπάρει» είναι από την εφημερίδα *Ελευθεροτυπία* της 23/1/2006, με αλλαγές.
- ◆ Τα κείμενα «Πάνω στις ράγες» και «Τρένα για μεγάλες αποστάσεις» προέρχονται από το βιβλίο *Ερευνητές, Τα τραίνα*, με αλλαγές.
- ◆ Το κείμενο «Παγκόσμια ημέρα χωρίς Ι.Χ.» προέρχεται από την εφημερίδα *Ελευθεροτυπία* της 22/9/2005, με αλλαγές.
- ◆ Το κείμενο «Το ποδήλατο ως μέσο μεταφοράς» αποτελεί σχολική εργασία της μαθήτριας *Ελευθερίας Χατζηδάκη*, με αλλαγές.

Ενότητα 3. «Και στα δικά σας!»

- ◆ Το κείμενο «Έθιμα και συμβολισμοί του γάμου» ανακτήθηκε από τον δικτυακό τόπο www.wedding.gr/tradition/tradition.asp?tradID.
- ◆ Το κείμενο «Στο κατώφλι του δημαρχείου» ανακτήθηκε από το site www.flash.gr.
- ◆ Το κείμενο «Κρητικός γάμος» ανακτήθηκε από το site <http://www.hri.org/infoxenios/greek/crete/tradition.html>.

Ενότητα 4. «Σχέσεις στοργής»

- ◆ Το κείμενο «Η οικογένεια στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία» ανακτήθηκε από τον δικτυακό τόπο www.hri.org/news/greek.eragr/2002/02-10-08-2/eragr.html.
- ◆ Το κείμενο «Πόσο άλλαξαν τα πράγματα» προέρχεται από το περιοδικό *Taxudρόμος*, 14/1/06, τεύχος 307, σ.38, και από το άρθρο «Διαζευγμένοι άντρες. Αναζητώντας τον ρόλο του πατέρα» των Μαίρης Πίνης και Νατάσας Μπερή στον Φάκελο της *Ελευθεροτυπίας* (Σάββατο 24 Ιουνίου 2006).
- ◆ Το κείμενο «Η ιστορία της γιορτής της Μητέρας» ανακτήθηκε από τον δικτυακό τόπο www.valentine.gr.
- ◆ Τα κείμενα «Μια διαφορετική οικογένεια» και «Μέτρα για τις ανύπαντρες μητέρες» προέρχονται από άρθρο της Κατερίνας Ρούτση στην εφημερίδα *TA NEA*, 11/11/2002, σ. Ρ20 (Κωδικός άρθρου: Α17487Ρ201).
- ◆ Το κείμενο «Καταξιωμένες επιστήμονες-πολύτεχνες μητέρες!» της δραστηριότητας 9 στο Τετράδιο Δραστηριοτήτων προέρχεται από ρεπορτάζ της Μαίρης Κατσανοπούλου στην εφημερίδα *TA NEA* της 27/01/1998, σ.Ν24 (Κωδικός άρθρου: Α16049Ν241, ID: 136773).
- ◆ Το κείμενο της δραστηριότητας 13 προέρχεται από τον Φάκελο της εφημερίδας *Ελευθεροτυπία* (Σάββατο 24 Ιουνίου 2006).

Ενότητα 5. «Όλος ο κόσμος μια σκηνή!»

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Το αρχαίο δράμα» και «Ήξερες ότι» προέρχονται από το βιβλίο «Σοφοκλέους Αντιγόνη» της Β' τάξης του Ενιαίου Λυκείου.

Ενότητα 6. «Γκράφιτι: η τέχνη του δρόμου»

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Γκράφιτι: η τελευταία παράνομη τέχνη» βασίζεται σε πληροφορίες από τον δικτυακό τόπο www.kathimerini.gr/4Dcgi/4dcgi/_w_articles_kathglobal_2_10/4/2005.
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Συνέντευξη με έναν αρουραίο!» βασίζεται σε πληροφορίες από το ένθετο της *Κ. Ελευθεροτυπίας Schooligans* τ.6, Μάρτιος 2006 και από το περιοδικό *Σχήμα Λόγου*, τ.1, Μάρτιος 2005, σ.20.
- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Από τη ζωγραφική των σπηλαίων στα γκράφιτι των μεγαλουπόλεων» βασίζεται σε πληροφορίες από τον δικτυακό τόπο www.kathimerini.gr/4Dcgi/4dcgi/_w_articles_kathglobal_2_10/4/2005.

Ενότητα 7. «Στα πέρατα της Γης!»

- ◆ Το κείμενο «Ο πιο πολυταξιδεμένος άνθρωπος στη Γη!» προέρχεται από το *Ταξίδια*, ένθετο της εφημερίδας *Η Καθημερινή*, Κυριακή 9/5/2004, σσ. 2-6.
- ◆ Το κείμενο «Ο γύρος του κόσμου με ένα αερόστατο» προέρχεται από άρθρο που παρακωρήθηκε και χρησιμοποιήθηκε με ειδική άδεια από το site: www.timeforkids.com.
- ◆ Το κείμενο «Έλληνες ορειβάτες στο Έβερεστ» ανακτήθηκε από το site IMG: http://www.e-go.gr/filesystem/images/20040517/high/ego_o_everest.jpg.
- ◆ Τα αποσπάσματα στο κείμενο «Πρωτοπόροι και πρωτοπόροι» ανακτήθηκαν από το site: www.myhero.com και από το βιβλίο «*Stars και Προσωπικότητες. Το άλμπουμ της σύγχρονης Ιστορίας*», των εκδόσεων του Ομίλου Μανιατέα.

Ενότητα 8. «Νους υγιής εν σώματι υγιεί»

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Περπάτημα και υγεία» προέρχεται από τη σελίδα του διαδικτύου www.health.in.gr
- ◆ Το κείμενο «Ο αθλητισμός στην αρχαία Ελλάδα» είναι από την ιστοσελίδα www.clubs.pathfinder.gr

Ενότητα 9. «Πάσχα στην Ελλάδα»

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Ο δρόμος προς το Λεωνίδιο» είναι από την ιστοσελίδα www.leonidio.gr και το κείμενο με τίτλο «Ένα πατροπαράδοτο έθιμο» προέρχεται από την ιστοσελίδα www.ert.gr.

Ενότητα 10. «Το περιβάλλον σε κίνδυνο!»

- ◆ Το κείμενο «Στη χώρα των Ινουίτ λειώνουν τα ιγκλού» προέρχεται από ρεπορτάζ της Χριστίνας Πάντζου στο περιοδικό *Έψιλον* της *Κυριακάτικης Ελευθεροτυπίας* της 5/2/06, με αλλαγές.
- ◆ Το κείμενο «Και τώρα, περιβαλλοντικοί πρόσφυγες!» είναι ρεπορτάζ του Μιχάλη Μητσού στην εφημερίδα *ΤΑ ΝΕΑ* της 1/12/2005, με αλλαγές.
- ◆ Το κείμενο «Και τα παλιά σπίτια μπορούν να γίνουν 'πράσινα'» είναι από την εφημερίδα *ΤΑ ΝΕΑ* της 5-6/7/2006, με αλλαγές.

Ενότητα 11. «Εικόνες από το μέλλον»

- ◆ Το κείμενο με τίτλο «Εμπιστευθείτε με, είμαι ρομπότ!» βασίζεται στο ομότιτλο άρθρο της εφημερίδας *Καθημερινή* της 19/6/2006.
- ◆ Το κείμενο «Οι εφευρέσεις του μέλλοντος» βασίζεται σε πληροφορίες από τον δικτυακό τόπο http://www.rom.gr/rom16/mellon_invent.htm (ανακτήθηκε στις 14/3/2006).